

Nr 183.

Av herr **Ericson** i Obergå m. fl., om ändring i gällande bestämmelser om glidande tullsatser för vissa slag av spannmål m. m.

Såsom känt är, fattades vid 1919 års urtima riksdag beslut angående glidande tullsatser för vissa slag av spannmål m. m., och utkom i anslutning härtill Kungl. Maj:ts förordning den 21 augusti 1919 angående glidande tullsatser för vissa slag av spannmål m. m. Enligt denna författning hava de före krigsutbrottet gällande fasta tullsatserna av vete, råg och korn fortfarande intill tiden t. o. m. den 31 maj 1922 suspenderats, men har i stället för tiden fr. o. m. den 1 juni 1920 t. o. m. den 31 maj 1922 den anordningen träffats, att för vete, råg och korn tull skall utgå, där det i enlighet med vissa bestämmelser för den tid, då införseln sker, beräknade importpriset för vete med en krona eller mera för 100 kilogram understiger det på visst sätt bestämda inhemska grundpriset för vete, varvid emellertid tullen endast skall motsvara halva skillnaden mellan nämnda s. k. grundpris och importpriset samt under inga förhållanden kunna överstiga 3 kronor och 70 öre per 100 kilogram.

Enligt författningen ifråga utgår sålunda tull för råg och korn, endast för så vitt att förhållandet mellan grundpriset och importpriset å vete enligt författningens bestämmelser föranleder åsättandet av tull å vete.

Den erfarenhet, som under senare delen av sistförflutna år vunnits angående betydelsen för det svenska jordbruket av ifrågavarande system med glidtullar, har, såsom allmänt är bekant, icke varit gynnsam. Enligt de regler, som varit fastställda för beräkandet av det inhemska grundpriset å vete, har hittills icke någon tull utgått å detta sädesslag, i det att det beräknade grundpriset för vete för tiden fr. o. m. den 1 juni

1920 t. o. m. den 31 maj 1921 understigit det enligt författningens bestämmelser beräknade importpriset för samma artikel under tremånadersperioderna juni—augusti och september—november 1921. Till följd av den mycket betydande importen till riket av utländskt vete och den konsumerande allmänhetens böjelser att föredraga vetebröd framför rågbröd har avsättningen av föregående års svenska rågskörd högst betydligt försvarats, till vilket förhållande visserligen även bidragit, att tidigare bestående exportförbud å råg först så sent som de sista dagarna av sistförflutna år upphävdes. Priset å den svenska rågen har i anslutning härtill ställt sig synnerligen oförmånligt i förhållande till produktionskostnaderna för detta sädesslag, och det är väl känt, att jordbrukarna inom landet i stor utsträckning över huvud taget icke kunna få sälja sin råg, samt att en troligen icke ringa mängd råg användes till utfodring. Detta förhållande har väsentligen bidragit till jordbrukets tryckta ekonomiska läge under det senaste halvåret.

I själva verket kan det icke heller anses vara ändamålsenligt, att tullskyddet för råg, på sätt som skett i ovannämnda författning, bestämts efter vetets produktionskostnader och importpris. Väl är sant, att den tidigare utgående fasta tullsatsen å råg var lika med tullsatsen å vete, men detta förhållande är icke grundat på likartade produktionskostnader och världsmarknadspriser å de båda sädesslagen, och ett rationellt glid-tullsystem synes böra göra skillnad mellan de båda sädesslagen. Att så icke skedde vid glidtullprovisoriet fastställande sommaren 1919 berodde ej på svårigheten att utarbeta olika produktionskostnadsformler för vete och råg, utan närmast därpå att man icke ansåg sig hava tillräckligt fast underlag för uträknandet av ett internationellt marknadspris å råg, vilket sädesslag under de gångna åren blott i obetydlig mån importerats till vårt land.

Den nu gångna tidens erfarenheter synas väl påkalla en förbättring av glid-tullsystemet i här angiven riktning. Oavsett huruvida tull under senare hälften av innevarande och förra hälften av nästkommande år kommer att utgå för vete, måste det anses vara en berättigad önskan från de svenska jordbrukarnas sida ävensom nationalekonomiskt ändamålsenligt, att tull utgår för råg, därest produktionskostnaderna för den inhemska svenska rågen överstiga världsmarknadspriset å samma sädesslag med tillägg av frakt till svensk importhamn. Genom en sådan anordning vinnes, fränsett eventuella statsfinansiella fördelar, att produktionen av råg icke, såsom under den gångna tiden skett, behöver drivas med direkt förlust, samt att den inhemska rågodlingen icke till allmän skada för landet går tillbaka. Då tillförlitliga noteringar å råg i Chikago och

New-York förefinnas och svårigheter icke möta att kalkylera fraktkostnaderna till svensk hamn, möter intet hinder att beräkna ett importpris å råg fritt banvagn i svensk importhamn, vilket i likhet med importpriset å vete kan jämföras med det inhemska produktionspriset.

Vad korn beträffar skulle oöverstigliga svårigheter icke heller möta mot en efter särskilda grunder uträknad glidtull å denna artikel, men ett sådant särskiljande är dock icke av samma betydelse, och synes kornet under det övergångsår, varom nu är fråga, kunna, liksom enligt den nu gällande författningen, tullbeläggas med samma tullsats som rågen.

Beträffande i övrigt de i ovannämnda förordning den 21 augusti 1919 intagna bestämmelserna ha den gångna tidens erfarenheter visat olägenheten av att importpriset bestämmes för en tremånadersperiod, samt att tull endast utgår under den därefter följande tremånadersperioden, därest förenämnda importpris med en krona eller mera för 100 kilogram understiger det s. k. grundpriset. Importpriset under den sistnämnda tremånadersperioden kan nämligen till följd av förändringarna i världsmarknadspriset hava sjunkit, så att tull under samma tremånadersperiod icke utgår, oaktat att importpriset för samma tid understiger grundpriset. Det synes vara önskvärt att glidullsprovisoriet för nästkommande skördeår så ändras, att importpriset beräknas för varje månad i stället för för tremånadersperioder samt tull under viss månad utgår, för den händelse att importpriset under nästföregående månad understiger det inhemska produktionskostnadspriset. Några nämnvärda svårigheter för Kommerskollegium att beräkna importpriset för vete och råg för varje månad i stället för för tremånadersperioder föreligga icke.

Vad angår det i samma författning omnämnda s. k. grundprisets beräkande, kan man vidare enligt hittills vunnna erfarenhet om prisutvecklingen å spannmål samt den allmänna prisnivåns förändringar svårligen fasthålla vid de skäl, som på sin tid föranledde bestämmelsen om det s. k. femprocentsavdraget. Denna bestämmelse kritiserades redan vid glidullsprovisoriets behandling från jordbruksrepresentanternas sida, och må här hänvisas till av dem i denna punkt framhållna synpunkter. För tiden fr. o. m. den 1 juni 1921 t. o. m. den 31 maj 1922 bör sagda avdrag utgå, och det s. k. grundpriset följaktligen sammanfalla med vad som i förordningen den 21 augusti 1919 benämnes det inhemska normalpriset.

Produktionskostnadsformeln slutligen, enligt vilken det inhemska normalpriset å vete enligt förordningen den 21 augusti 1919 samt nädiga brevet till Lantbruksstyrelsen den 6 februari 1920 skall beräknas, lider, såsom jämväl under frågans behandling vid 1919 års urtima riksdag

från många håll framhölls, av den betydande bristen, att räntekostnaden kalkylerats efter det före krigsperioden gällande fastighetsvärdet och driftskapitalet. Genomsnittssiffran för fastighetsvärdet inom hela landet sattes i produktionskostnadsformeln för vete till 1,270 kronor per hektar och genomsnittssiffran för driftskapitalet till 250 kronor per hektar. Med en antagen räntesats av fem procent och medelskörd av 19 deciton per hektar gav detta ett värde å räntekostnaden (termen R i produktionskostnadsformeln) av fyra kronor. I den av tillkallad sakkunnig uträknade produktionskostnadsformeln för råg, vilken formel icke toges i betraktande vid det nuvarande glidullssystemets bestämmande, upp gick motsvarande räntekostnad till 2 kronor och 70 öre. Accepteras metoden att räkna med oförändrat fastighetsvärde, vilket ingalunda är riktigt och otvivelaktigt till olägenhet för en mängd jordbrukare, som under krisåren förvärvat egendomar genom köp eller arv, men toges vid beräkningen av räntekostnaden för övrigt hänsyn till stegringar i driftskapital och räntefot, så är det ingen obillig önskan från jordbrukarnas sida att räkna med en räntesats av sex procent å fastighetsvärdet och åtta procent å driftskapitalet samt med ett driftskapital för vete av 625 kronor per hektar och för råg av 550 kronor per hektar. Med utgångspunkt från dessa siffror blir räntekostnaden för vete (termen R i produktionskostnadsformeln) 6 kronor och 64 öre och motsvarande siffra för råg 5 kronor och 6 öre. Det kan med hänsyn till vårt jordbruks nuvarande svårigheter och ovissa utsikter för kommande produktionsår ingalunda anses oskäligt, att för detta kommande produktionsår dessa förändrade värden å räntekostnaden införas i respektive produktionskostnadsformler.

Att glidullens begränsning till 3 kronor och 70 öre för 100 kilogram fullständigt strider mot glidullssystemets idé har utförligt påvisats. Glidullens bestämmande till $\frac{3}{4}$ av skillnaden mellan inhemskt normalpris och importpris har av oss visserligen för tiden 1 juni 1921 — 31 maj 1922 på sin tid ansetts kunna från jordbruksintressets synpunkt medgivas, men det starka prisfallet å råg, prisfallet å animaliska jordbruksprodukter, de stegrade arbetslönerna och räntesatserna samt jordbrukets i följd av alla dessa omständigheter försvårade läge äro numera anledningar nog att kräva glidullens bestämmande för ovan nämnda tidsperiod till hela skillnaden mellan normalpris och importpris. Glidull synes jämväl böra utgå, när importpriset med 25 öre eller mera för 100 kilogram understiger normalpriset.

Med hänvisning till vad nu anförts få vi härmed hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta att med ändring av Kungl. förordningen den 21 augusti 1919 efterföljande bestämmelser skola gälla nämligen:

att vid införsel till riket under tiden 1 juni 1921—31 maj 1922 av vete skall, där det i enlighet med särskilt meddelade bestämmelser för den tid, då införseln sker, beräknade importpriset för vete med 25 öre eller mera för 100 kilogram understiger det på sätt särskilt är stadgat bestämda inhemska normalpriset för vete, utgå tull; och skall tullen motsvara hela skillnaden mellan nämnda normalpris och importpris;

att vid införsel till riket under samma tid av råg eller korn skall, där det i enlighet med särskilt meddelade bestämmelser för den tid, då införseln sker, beräknade importpriset för råg med 25 öre eller mera för 100 kilogram understiger det på sätt särskilt är stadgat bestämda inhemska normalpriset för råg, utgå tull; och skall tullen motsvara hela skillnaden mellan nämnda normalpris och importpris;

att vid införsel till riket under samma tid av mjöl eller gryn av vete skall erläggas en tullsats, som med 75 procent överstiger den för omalet vete samtidigt gällande tullsats, skolande nu ifrågavarande tullsats uttryckas i jämnt femtal öre och vid behov avrundas till närmast högre femtal;

att vid införsel till riket under samma tid av mjöl eller gryn av råg eller korn samt vid införsel av malt skall erläggas en tullsats, som med 75 procent överstiger den för omalen råg samtidigt gällande tullsats, skolande nu ifrågakommande tullsats uttryckas i jämnt femtal öre och vid behov avrundas till närmast högre femtal;

att vid införsel till riket under samma tid av till tulltaxans rubrik 149 hänförligt bröd skall erläggas en tullsats, som med 75 procent överstiger den högsta av de båda tullsatser, som samtidigt gälla för vete eller råg eller, därest tull endast utgår för ettdera av dessa sädesslag, med 75 procent överstiger tullsatsen för det av de båda sädesslagen, för vilket tull utgår;

att förenämnda inhemska normalpris för vete skall för den ifrågavarande tiden uträknas av lantbruksstyrelsen i enlighet med de grunder, som äro angivna i nädiga brevet till styrelsen den 6 februari 1920, dock med den ändring att i formeln $0,085 (31 a + 24 b + c) + 4$ siffran 4 utbytes mot siffran 6,⁶⁴;

att förenämnda inhemska normalpris för råg skall för den ifrågavarande tiden uträknas av lantbruksstyrelsen i enlighet med samma allmänna grunder, som äro angivna i förenämnda nädiga brev till styrel-

sen den 6 februari 1920, dock med den ändring att produktionskostnadsformeln för råg skall vara $0,081 (30 a + 21 b + c) + 5,06$;

att ovan omförmälda importpris för vete skall för en period av en månad, räknat från och med den 1 juni 1921, beräknas av kommerskollegium och avse medelpriset å utländskt vete fritt banvagn i svensk importhamn, börande i övrigt vid importprisets beräkning i tillämpliga delar gälla de föreskrifter, som äro angivna i nådiga breven till kollegium den 19 mars och den 23 juni 1920; samt

att ovan omförmälda importpris för råg skall för en period av en månad, räknat från och med den 1 juni 1921, beräknas av kommerskollegium och avse medelpriset å nordamerikansk råg f. o. b. i New-Yorkshamn, med omräkning av dollarpriset i svenskt mynt samt med tillägg av fraktkostnaden till svensk importhamn jämte försäkringskostnaden och lossningskostnaden i svensk importhamn.

Stockholm den 19 januari 1921.

<i>Oscar Ericson,</i> Oberga.	<i>K. A. Westman,</i> Brobygård.	<i>Carl Johanson,</i> Hörninge.
<i>Arvid Anderson,</i> Saxtorp.	<i>Johan Larsson,</i> Jonsjö.	<i>Hugo Karlström,</i> Tjouis.
<i>Th. Gardell.</i>	<i>And. Lindgren,</i> Dingelvik.	<i>H. Andersson,</i> Boda.
<i>Hjalmar Svensson,</i> Grönvik.	<i>Emil Ericsson</i> i Sörbo.	<i>Jonas Erik Andersson</i> i Ofvanmyra.
<i>C. G. Olsson,</i> Golvvasta.	<i>P. Persson,</i> Trången.	<i>K. A. Ryberg.</i>
<i>Fr. A. Lagerquist.</i>	<i>G. A. Johanson,</i> Hallagården.	<i>Gerh. Strindlund.</i>
<i>P. J. Edberg.</i>	<i>Aug. Månsson,</i> Baeka.	<i>Oscar Jonsson</i> i Risinge.
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>A. J. Johanson,</i> Bro.	<i>J. N. Svedberg.</i>
<i>Alfred Lindström</i> i Långnäs.	<i>Olof Olsson,</i> Kullenbergstorp.	<i>Herman Andersson,</i> Grimbo.